

межах інших дисциплін. Також існують шкільні гуртки, літні табори, проводяться екскурсії екологічного спрямування.

Екологічна освіта є важливим процесом для усвідомлення суспільством своєї відповідальності за стан навколишнього середовища. Однак лише екологічних знань із захисту довкілля, якщо вони не втілюються на практиці, не достатньо. Екологічне виховання має вирішальне значення для підвищення свідомості населення в питаннях, пов'язаних з охороною природи.

Література

1. Екологічна освіта для сталого розвитку./ О. М. Мандрик, М. С. Мальований, М. М. Орфанова // Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування. Науково-технічний журнал, 2019, № 1 (19). – С. 130 – 139.
2. Про концепцію екологічної освіти в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>. (дата звернення 15.10.2023)
3. Екологічна освіта. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Екологічна_освіта.
4. Екологічне виховання молодших школярів. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-ekologichna-osvita-177608.html> (дата звернення 12.10.2023)
5. Всесвітній день екологічної освіти – чому важливо говорити про ековиховання не лише у цей день. URL: <https://mepr.gov.ua/vsesvitnij-den-ekologichnoyi-osvity-chomu-vazhlyvo-govoryty-pro-ekovyhovannya-ne-lyshe-u-tsej-den-2/> (дата звернення 15.10.2023)

ЕКОЛОГІЧНЕ СУСПІЛЬСТВО І СТАЛИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ

СУНЬОВА Т. Л.

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

tanyasnva@gmail.com

Одночасно з розвитком міст збільшується негативний вплив на біосферу. Кожне місто – це штучне середовище антропогенного походження, складна урбоекологічна система зі своїми специфічними умовами, створеними співвідношенням природних факторів середовища. Гострота екологічних проблем переважної більшості міст світу спонукає до пошуку нових шляхів їх вирішення [1]. Необхідно розвивати екологічне мислення і поведінку населення на шляху до сталого розвитку, для того, щоб дбайливо й відповідально ставитися до навколишнього середовища [2 – 4].

Мета роботи – дослідити формування екологічної свідомості людини та її ставлення до довкілля в умовах сучасного етапу суспільно-політичного розвитку України.

Екологічна свідомість – це сукупність екологічних знань людини, її особистого ставлення до довкілля та уявлення про місце людини у системі «людина – довкілля», готовності до дій, які дозволяють зберегти довкілля, чи готовності до утримання від дій, які заподіюють шкоду довкіллю, до підтримки чи не підтримки екологічної політики, екологічних заходів тощо. Екологічна свідомість впливає не тільки на поведінку людини, а і на систему суспільства [2 – 4].

Екологічна психологія є новим напрямом для виявлення і вирішення проблем та визначення перспектив у формуванні екологічної свідомості. Спосіб життя та середовище в якому знаходиться людина, формують її світогляд та екологічну поведінку. Запровадження принципів і правил екологічної етики у суспільне життя сприяє змінам у соціальній та особистій поведінці [3].

Розвиток суспільної екологічної свідомості в Україні покращується, незважаючи на тяжкі випробування сучасності. Соціальні мережі в українському сегменті Інтернету сприяють покращенню інформування та екологічної обізнаності населення. Громадяни України та ЄС поділяють спільні цінності та мають подібні переконання стосовно екологічної безпеки своїх держав та охорони довкілля в цілому [2].

Популяризація екологічних новин через масштабне соціально-інформаційне проектуванні в медіа-сфері істотно впливає на екологізацію свідомості людей. Формування екологічного світогляду у ранньому віці допомагає дитині зростати із розумінням та усвідомлювати необхідність турботи про навколишнє природне середовище. Безперервна екологічна освіта формує екологічну свідомість, моральну відповідальність та світогляд для досягнення сталого розвитку системи «людина – довкілля».

Ми провели опитування серед студентів ХНУМГ щодо їх екологічної свідомості. Результати дослідження виявилися наступними. Зв'язок з навколишнім природним середовищем є дуже важливим у сприйнятті людини і природи як одного цілого. 96% студентів збирають за собою сміття після відпочинку на природі. Не зайвим буде нагадування в місцях відпочинку – через соціальну рекламу або спеціальні позначки – про потребу не смітити. Нажаль, є проблеми у сортуванні відходів: 52 % опитуваних не мають у своєму рідному

місті/селищі спеціальних контейнерів для сортування відходів, тому вони і не сортують їх. Значна кількість (22 %) студентів мають можливість сортувати відходи при наявності спеціальних контейнерів, але цього не роблять. Причин може бути дві: це позиція людини не ускладнювати собі життя зайвими пакуваннями, сортуваннями, або – не бачити в цьому якийсь результат, тому що є багато випадків, коли людина сортує сміття, але вміст окремих сортувальних контейнерів все рівно вивозять все разом на звалище. Це підтверджує уявлення про те, що суспільні порядки впливають на нашу екологічну свідомість. Якщо людина йде по чистій вулиці, вона, скоріш за все, не буде її засмічувати. Якщо людина знає про систему вивезення відсортованих відходів, і про те, що це має певний результат, вона буде сортувати сміття. Якщо у кожному місті, кожному селищі поставити ці спеціальні контейнери, вміст яких насправді вивозять на роздільну переробку, ситуація зміниться одразу, а з нею й рівень екологічної свідомості. 82% опитуваних студентів усвідомлюють наслідки від накопичення відходів від використання «одноразових» речей і намагаються купувати речі тривалого вжитку. Більшість студентів ходять до магазину зі своїм пакетом/сумкою, щоб зайвий раз не накопичувати поліетилен. Але 10 % студентів забувають брати з собою сумку до магазину. Тому нагадування рекламою на партері «Бери з собою сумку, коли ходиш за покупками» є теж необхідним для формування екологічних звичок у повсякденному житті. Зараз у суспільстві одним із головних проявів статусу людини є вміння «встигати за модою». Але наші студенти в першу чергу керуються розумом і практичністю, тому 94% не часто замінюють побутові речі. Це стосується, зокрема, гаджетів: студенти купують якісний телефон, який служить їм багато років.

Розмови, уявлення, новини, популярність теми екології повинні звучати постійно. Не можемо похвалитися, що студенти багато розмовляють на тему екології, але 46 % – це тільки початок. Освітній та виховальний процес дає масштабний поштовх у цій сфері. Але прикрим фактом стало те, що тільки 58 % студентів вивчали предмет «екологія» у середній школі, тому не дивно, що не всі свідомі навіть найпростіших екологічних звичок та правил.

Але наше дослідження показує й позитивні результати стосовно простих елементарних речей, пов'язаних із турботою про довкілля. Звичайно, є прогалини у сприйнятті екологічної інформації та недосконалості у суспільстві, тому потрібно продовжувати розвивати екологічне мислення у суспільстві для екологічно безпечного майбутнього.

Література

1. Екологічне виховання як процес набуття екологічної грамотності та формування екологічної свідомості. URL : <https://vinps.vn.ua/?p=1753> (дата звертання: 07.09.2023)
2. Андрусевич Н. Екологічна свідомість в Україні та в ЄС, 2018. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/24/7087297/> (дата звертання: 06.09.2023)
3. Освіта та самоосвіта. Розвиток екологічної етики та екологічної культури в Україні. <https://referatss.com.ua/work/rozvitok-ekologichnoi-etiki-ta-ekologichnoi-kulturi-v-ukraini/> (дата звертання: 04.09.2023)
4. Система правил і стандартів екологічної етики. URL : https://pidru4niki.com/84272/ekologiya/sistema_pravil_standartiv_ekologichnoyi_etiki (дата звертання: 03.10.2023)